

**ALS
ALLES
KAN
KAN
NIETS
KAPOT
(8 +)**

K O P S E E R

speelt

ALS ALLES KAN, KAN NIETS KAPOT (8+) □
Een ontroerend verhaal over verdwalen in je hoofd

L E S M A P

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING.....	4
ALS ALLES NIETS KAN DAN...HUH?.....	5
WAT IS POËZIE?.....	5
WAAROVER GAAT DE VOORSTELLING?.....	7
WAT IS DEMENTIE?.....	7
WIE SPEELT WIE?.....	8
THEATERCODE.....	9
TRAILER.....	10
NABESPREKING.....	10

INLEIDING

Beste leerkracht,

Eerst en vooral: leuk dat jullie naar de voorstelling komen! Heel erg bedankt ook alvast om deze lesmap even op voorhand te bekijken en te overlopen met je leerlingen. Dat zorgt ervoor dat het voor zowel kijker als speler een aangename ervaring wordt.

'Als alles kan, kan niets kapot' is de eerste voorstelling van het nieuwe muziektheatercollectief Kopseer. Kopseer bestaat uit Stan Nieuwenhuis (componist/muzikant), Olympe Tits (choreograaf/danseres) en Aline Goffin (zangeres/actrice). Afzonderlijk verdienden ze hun sporen bij o.a. Compagnie Cecilia, De Waancel, Zonzo Compagnie, HETPALEIS,... . Voor deze voorstelling vroegen ze dichter Peter Theunynck om een theatertekst te schrijven. (leuk weetje: Peter is de schoonvader-in-wording van Stan).

Het onderwerp van de voorstelling, dementie, is voor veel kinderen onbekend terrein. We hopen dat deze voorstelling jullie kan helpen om dit onderwerp aan te snijden en bespreekbaar te maken voor kinderen. Met behulp van deze lesmap kan je hen voorbereiden. Ook voor een nabespreking vind je hier materiaal. Als jullie nadien nog vragen hebben, aarzel dan niet ons te contacteren op kopseermt@gmail.com.

We wensen jullie alvast veel plezier met de voorstelling!

Lieve groetjes,
Stan, Olympe & Aline.

CREDITS

muziek en composities Stan Nieuwenhuis spel en zang Aline Goffin dans, choreografie & beeld Olympe Tits
tekst Peter Theunynck coaching Mieke Laureys kostuums Sietske Van Aerde lichtontwerp & techniek Max Adams – Gecreëerd in de Feniks met de steun van WALPURGIS en in CC Deurne met de steun van CC Deurne – De voorstelling ging in try-out op het Feniksfestival 2015 en in première in CC Deurne op 21 september 2016.

ALS ALLES NIETS KAN DAN... HUH?

'Als alles kan, kan niets kapot' is de titel van onze voorstelling. Als je goed luistert zal je deze zin ergens in de voorstelling horen.

Vragen aan de leerlingen:

Waarover gaat de voorstelling volgens jullie als je enkel afgaat op de titel?

Verzin zelf een ander einde aan de zin: Als alles kan,...

Wat betekent "kapot gaan?". Kan dat enkel met dingen gebeuren of ook met mensen? Waarom?

Vragen aan Kopseer:

Waarom hebben jullie die zin als titel gekozen?

Ten eerste vonden we het een hele mooie zin. Peter kan mooi schrijven, vinden wij.

Ten tweede kan de zin van alles betekenen. Zo kan iedereen er iets anders bij denken en beginnen fantaseren over de voorstelling. En dat is net het mooie aan theater: dat niet iedereen dezelfde ervaring moet hebben of dezelfde betekenis moet geven aan bepaalde dingen.

Wat betekent de zin voor jullie?

De zin 'Als alles kan, kan niets kapot' verwijst voor ons enerzijds naar de fantasie die dementerende mensen vaak hebben. Hun wereld ziet er anders uit dan de onze, en in hun wereld kunnen dingen die bij ons niet altijd kunnen. Ze hebben een andere 'realiteit'. Daarom hebben we ook gekozen om de tekst poëtisch te maken, want in poëzie kan alles.

Anderzijds gaat het 'kapot' gaan volgens ons ook over de aftakeling van een dement persoon en het eventuele overlijden dat daar kan op volgen. 'Als alles kan, kan niets kapot' verwijst dan naar het niet-sterven of het niet-vergeten. In de ogen van kleine Lizzie gaat oma stilaan "kapot", maar ze hoopt natuurlijk dat ze ooit weer "gemaakt" is. Maar in oma's wereld kan alles, dus hoeft ze helemaal niet kapot te gaan. Want als alles kan, kan het zijn dat er nooit iets kapot gaat. Zou dat niet goed zijn?

WAT IS POËZIE?

Poëzie of dichtkunst is een manier van schrijven die met weinig woorden heel veel wil zeggen.

Poëzie gebruikt ritme, klank & vreemde combinaties van woorden om dingen te zeggen die je met gewone taal niet kunt zeggen. Kenmerken van poëzie zijn bijvoorbeeld herhaling, rijm & versvorm (korte zinnen onder elkaar in plaats van lange zinnen naast elkaar zoals deze tekst).

Maar dat zijn uiterlijke kenmerken. Inhoudelijk kan bij poëzie alles.

Bijvoorbeeld:

Als alles afstaat in mijn hoofd, □

als morgen in jurken □

van gisteren rondloopt, □

blijft er nog de dans. □

□

Als alles grijs wordt in mijn hoofd □

en alle vogels in de lucht verdrinken, □

als alles wat ik wist, gewist is, □

blijft er nog de dans. □

De dans verstijft niet aan het eind. □

De dans verrimpelt nooit. □

De dans is adem in het donker. □

De dans is glitter en is glans. □

□

De dans is later en van lang geleden. □

De dans is nergens en van overal. □

De dans is grijs, de dans is glans. □

De dans is dans, is dans, is dans.

Vragen aan de leerlingen:

Wat valt je op aan deze tekst, als je denkt aan de kenmerken die we hierboven hebben opgesomd?

- *wat valt je op aan de vorm?*
- *Is er herhaling? Waar?*
- *Is er rijm? Welke woorden rijmen? Rijmen ze helemaal of maar een beetje?*
- *Wat kan deze zin betekenen: “Als alles grijs wordt in mijn hoofd”? Krijgt haar hoofd dan echt de kleur grijs vanbinnen?*

Oefening 1: in groepjes van 6 (of 4 en laat de laatste twee weg). Laat elk kind 1 woord opschrijven:

- *de eerste schrijft een lidwoord op*
- *de tweede schrijft een zelfstandig naamwoord op*
- *de derde schrijft een werkwoord op in de derde persoon enkelvoud of meervoud*
- *de vierde schrijft een bijvoeglijk naamwoord op*
- *dan kom het woordje EN*
- *de vijfde schrijft een werkwoord op in de derde persoon enkelvoud of meervoud*
- *de zesde schrijft een tijdsbenaming op: nu, 's nachts, 10 jaar lang, om 12 uur...*

Laat ze één voor één dan hun woord voorlezen zodat er een zin volgt.

Zo krijg je bijvoorbeeld: De ooievaar zingt grappig en slaapt nooit

Bespreek met hen wat de zin kan betekenen.

VARIATIE OP OEFENING 1: laat iedereen 1 zin opschrijven, plooi het papiertje om en laat het doorgeven naar de buur. Die schrijft een volgende zin en ga zo maar door. Op het einde plooi je het blad weer open en lees je het gedicht.

Oefening 2: Laat de kinderen een zin vormen van ongeveer 5 woorden waarbij minimum 4 woorden met dezelfde letter beginnen. Geef hen de letter op en laat hen eerst allemaal woorden opschrijven met die letter: zelfstandige naamwoorden, werkwoorden, bijvoeglijke naamwoorden,... Laat ze daarna een zin maken met die woorden.

Zo krijg je bijvoorbeeld: Krachtig koop ik koeien kant.

Bespreek met hen wat de zin die ze hebben opgeschreven kan betekenen. En wat ze van de klank vinden.

WAAROVER GAAT DE VOORSTELLING?

'Als alles kan, kan niets kapot' gaat over Lizzie en haar oma. De oma van Lizzie is verdwaald in haar hoofd. Kleine Lizzie probeert haar te volgen. Maar oma is niet bij te houden. Oma danst en danst de wereld uit.

Vragen aan de leerlingen:

Zijn jullie al wel eens verdwaald in jullie hoofd? Wat gebeurt er dan?

Vergeten jullie soms iets of kunnen jullie alles goed onthouden? Wat doen jullie als jullie iets niet kunnen onthouden, als geheugensteuntje?

De oma van Lizzie is niet zomaar verdwaald: ze is dement. Dementie is een ziekte. Ze kan er dus niets aan doen.

WAT IS DEMENTIE?

Dementie is een ziekte die bijna alleen bij ouderen voorkomt, bij mensen die zo oud zijn als jouw oma of opa, of nog veel ouder.

Dementie uit zich op verschillende manieren waaronder:

- geheugenverlies: dit komt het meeste voor. Sommige ouderen die dementeren vergeten gewoon even je naam, anderen herkennen totaal niet meer wie je bent en nog anderen weten zelfs niet meer hoe ze moeten eten of hoe ze zich moeten aankleden. Of ze vergeten de weg en lopen verloren. Ze gaan vaak terug naar de tijd toen ze nog jonger waren dan jullie!
- Taalproblemen: sommige demente ouderen weten niet meer goed hoe ze moeten praten, praten ineens in een andere taal, of verzinnen eigen woorden.
- Gedragwijziging: anderen gaan zich dan weer heel gek gedragen, bijvoorbeeld: de ene moment zijn ze blij en de volgende moment heel triest, ineens zijn ze bang van een plant of vinden ze kaarten helemaal niet leuk meer (terwijl ze dat vroeger altijd deden!),...

Vragen aan de leerlingen:

Kennen jullie iemand die dement is? Kan je hierover vertellen aan de andere leerlingen? Waaraan merk je dat die persoon dement is? Hoe voel je je daar zelf bij?

WIE SPEELT WIE?

Dit is Aline. Zij speelt Lizzie. Na school volgt Lizzie dansles. Dat doet ze heel graag maar ze moet nog veel leren.

Dit is Olympe. Olympe speelt de oma van Lizzie. Oma was vroeger een beroepsdanseres. Maar nu lukt dat niet meer altijd even goed.

Dit is Stan. Stan speelt iedereen die jij wil dat hij speelt. Jij beslist: is hij de papa van Lizzie? Is hij de man van oma? Is hij Herman? Is hij gewoon muzikant? Stan speelt ook alle instrumenten: trompet, schuiftrompet, piano en af en toe maakt hij ook muziek met dingen die eigenlijk geen instrumenten zijn. Dat doet Stan graag.

THEATERCODE

- Hierboven zeiden we al dat “Aline Lizzie speelt” en “Olympe oma speelt”. Natuurlijk is Aline geen echt kind meer, en Olympe geen oma. En al zeker niet de oma van Aline. Maar in het theater kan alles. En wij hebben beslist dat in 'Als alles kan, kan niets kapot', Aline Lizzie is en Olympe een oma. Dat kan omdat wij dat zo beslissen. En dan is het dus ook zo. Voilà. Gemakkelijk!
- Over het algemeen geldt in het theater dat je zachtjes mag praten als je de zaal binnenkomt, maar vanaf dat het licht in de zaal, het licht op de stoelen waarop je zit, uitgaat, is het beter dat je stil bent. Dat wil niet zeggen dat je niet mag lachen als je iets grappig vindt, of mag antwoorden als er iets gevraagd wordt. Zolang je de ervaring van je klasgenoten niet stoort, mag je gewoon reageren op wat je ziet.
- Normaal gesproken is er in een theatervoorstelling de hele tijd licht aan op het podium. Dat kan een beetje licht zijn, of veel licht. Maar meestal, als het licht helemaal uit gaat, mag je er vrij zeker van zijn dat de voorstelling gedaan is. Als je het mooi/leuk/grappig/triestig/... vond, mag je dan beginnen klappen. De spelers van de voorstelling zullen dan komen buigen om jullie applaus in ontvangst te nemen. Bedankt! Zeggen ze dan.. En dan zullen ze soms ook wijzen naar vanachter in de zaal: daar zit immers de man of vrouw die het licht en het geluid bedient. Die persoon is héél belangrijk dus verdient zeker ook een applaus.

TRAILER

Hier kunnen jullie alvast een trailer bekijken van onze voorstelling om in de sfeer te komen:

<https://www.youtube.com/watch?v=PNUOSg7JqY4&feature=youtu.be>

NABESPREKING

Vragen aan de leerlingen:

Wat was jullie algemene indruk van de voorstelling? Bijvoorbeeld mooi, triestig, grappig,... ?

Wat vonden jullie van de tekst?

Wat vonden jullie van de muziek?

Wat vonden jullie van de dans?

Wat vonden jullie van het decor en het licht?

Waren er dingen die je niet begreep? Welke dingen waren dat? Hebben de andere leerlingen misschien wel een idee?

Wat was er mis met de oma? Kan je eens proberen om de ziekte die ze heeft uit te leggen aan je klasgenoten?

Waar was de oma in het begin? En waar ging ze volgens jullie op het einde naartoe?

DANKJEWEL EN VEEL PLEZIER!

GROETJES,

K O P S E E R